

Представљен зборник са научног скупа „Залог предања“ у част Светог Јустина Ћелијског

У уторак, 18. новембра 2025. године, на Православном богословском факултету у Београду одржана је промоција зборника радова Ава Јустин – залог предања.

Промоцију, којој је присуствовао и Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије заједно са многим гостима из црквеног и академског живота, отворио је јереј проф. др Србољуб Убипариповић, декан Православног богословског факултета. У поздравном слову истакао је да ово вече није тек формално представљање једне књиге, већ сабрање око дела и личности Преподобног Јустина Ћелијског чији је духовни и богословски печат дубоко уткан у историју факултета.

На промоцији су говорили учесници научног скупа чији су радови заступљени у зборнику: Митрополит бачки др Иринеј, протојереј-ставрофор проф. др Владимир Вукашиновић и ђакон проф. др Владан Таталовић. Њихова излагања су дала ширину и дубину представљању књиге, свако из свог угла откривајући значај Јустиновог богословља за савремено доба.

Представљени зборник обједињује шеснаест радова са научног скупа посвећеног значајном троструком јубилеју: 130 година од рођења, 45 година од упокојења и 10 година од преноса моштију Преподобног Јустина Ћелијског. Како је истакнуто, радови не нуде само академске анализе, већ откривају доживљајно богословље које је Јустин градио кроз живи однос са Христом и непрекидан живот Цркве.

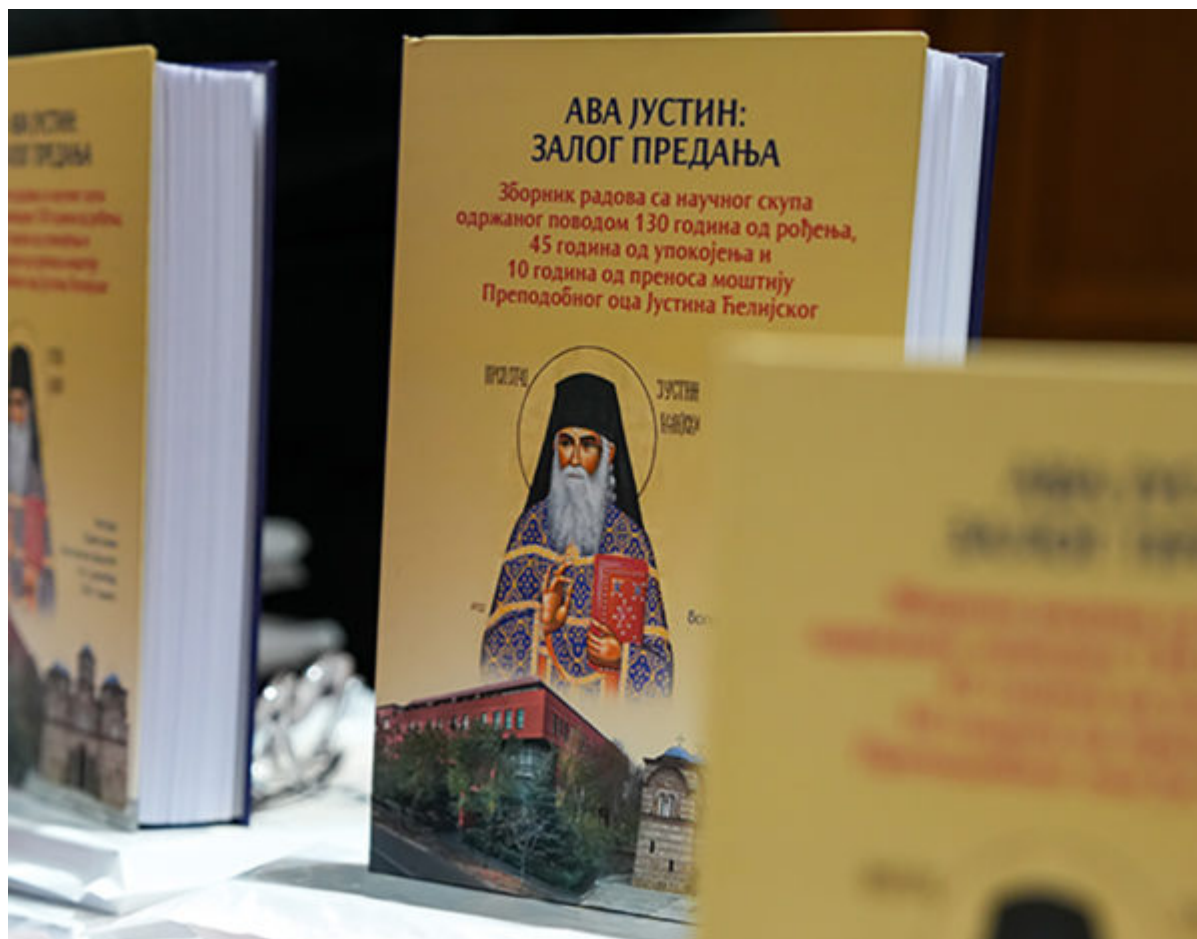
Први говорник на промоцији, проф. др Владан Таталовић, истакао је да зборник Ава Јустин – залог предања није само научна публикација, већ сведочанство живог сећања и одговорности пред делом Преподобног Јустина Ћелијског. Подсетио је да Јустиново богословље није настало из академске методологије, него из подвига, молитве и сусрета са Христом. За аву Јустина, како је нагласио, богословље је било „наука над наукама“ и „уметност над уметностима“, утемељено на дубоком духовном искуству. Проф. Таталовић је указао на разлику између таквог богословља и савремених академских приступа који понекад удаљавају теологију од предања. Ава Јустин остаје пример богослова који говори из живота Цркве, а не из спекулативне дистанце.

Проф. Таталовић је укратко представио структуру зборника која обухвата литургијске и аскетске теме, догматику, библијске студије и историјско-пастирске радове. По његовом мишљењу, књига сведочи о зрелом истраживачком раду Православног богословског факултета у Београду и јасној повезаности академске мисли са црквеном свешћу. У закључку је истакао да зборник није само академски документ, већ подсећање на Аву Јустина чије је богословље израсло из живота, а не из технике, и које остаје једно од најснажнијих сведочанстава православне мисли XX века.

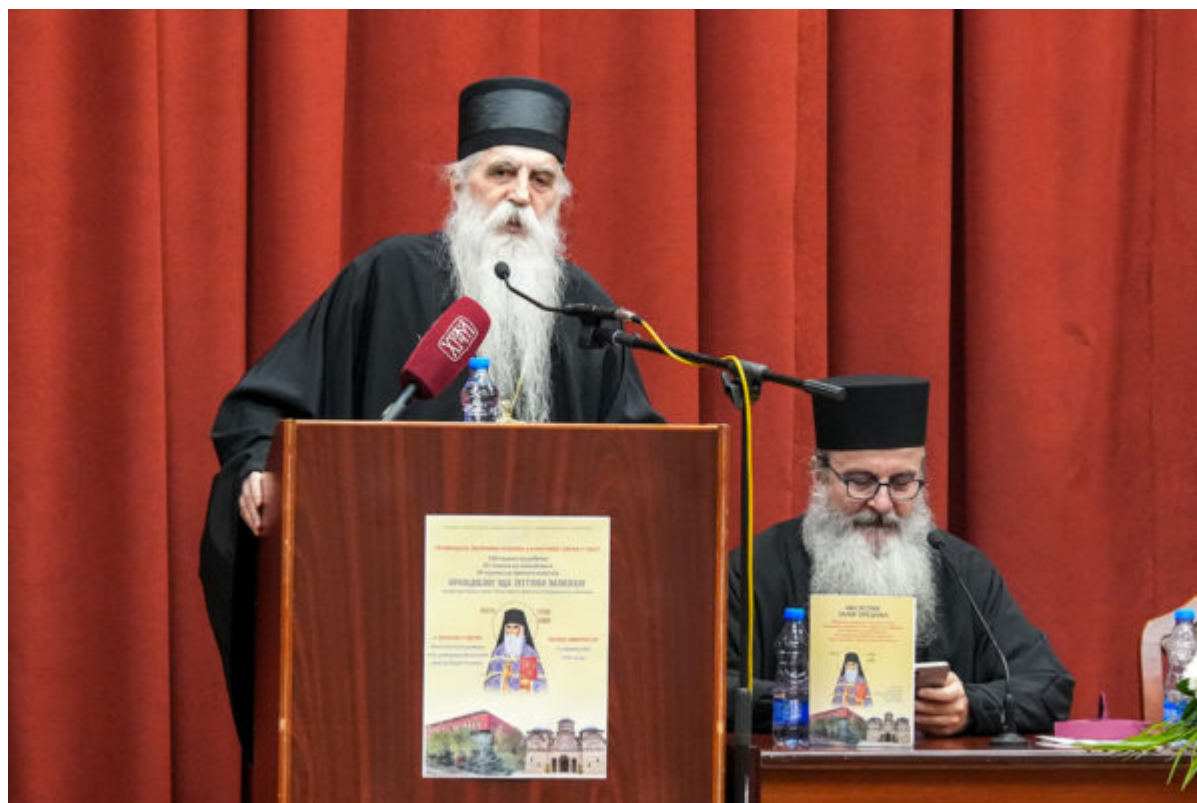
Следећи говорник на промоцији био је проф. др Владимир Вукашиновић, који је подсетио да се сабрање поводом зборника посвећеног ави Јустину Поповићу наставља у истом духу као и научни скуп одржан годину дана раније. По његовим речима, када говоримо о ави Јустину, не говоримо о личности из прошлости, већ о живом сведоку Христове истине који и данас стоји у средишту богословске мисли београдског Богословског факултета.

Проф. Вукашиновић се осврнуо на наслов књиге Залог предања, објашњавајући да тај израз у литургијском животу означава оно што се предаје свештенику у тренутку његовог рукоположења: не књига, не упутство, већ сам Христос у Евхаристији. Ава Јустин је, по његовим речима, пример човека који је тај залог сачувао и кроз њега се осветио, па зато је тај назив и најпрецизније изразио суштину његовог живота и богословља. Проф. Вукашиновић је подсетио да је научни скуп, на ком је зборник заснован, организован у сарадњи са Матицом српском у оквиру ширег пројекта о духовном и богословском животу Српске Православне Цркве.

У наставку излагања, проф. Вукашиновић је говорио о изазовима савремене теологије и опасности да се она сведе на академски формализам или идеолошки говор. Подсетио је да теологија има смисла само када остаје укорењена у животу Цркве. По његовим речима, злоупотреба богословских појмова, одвајање науке од предања и претварање теологије у технику без духовног садржаја доводе до тога да богословље губи плодове и постаје празно. Супротно томе, богословље аве Јустина утемељено на молитви, подвигу и литургијском опиту остаје пример исправног богословља које рађа живот. Плодови таквог богословља, како је нагласио, виде се у храмовима и манастирима, а не у празним катедрама западних теолошких факултета.

На крају, проф. Вукашиновић је рекао да зборник сведочи не само о богословљу аве Јустина, већ и о начину на који се богословље данас може и треба стварати. Истакао је уверење да је ава Јустин својим молитвама присутан у сваком истинском теолошком труду и да његов пример остаје оријентир за младе теологе, али и професоре факултета.

Високопреосвећени Митрополит бачки др Иринеј је рекао да је већина онога што је намеравао да изнесе већ обухваћена у претходним излагањима, те да ће поделити само неколико кључних мисли о ави Јустину и значају зборника. Истакао је да свако време, а поготово данашње, носи опасност од самоуверених, самодовољних и гордељивих „теолога“. Ава Јустин је насупрот томе, по речима митрополита Иринеја, увек говорио као сведок Цркве, а не као носилац личне теорије или интелектуалне конструкције. Он није желео да изнесе „нешто своје“, већ да исповеди оно што је примио и што је доживео у живом односу са Богом. Управо то разликује његово богословље од сваке суве академске анализе.

У наставку је подсетио на свој недавни сусрет у Аустрији са епископом Марком из Руске Православне Заграничне Цркве, учеником аве Јустина. После више од пола века поново су разговарали о делима свог заједничког учитеља. Епископ Марко је том приликом донео текст Преподобног Јустина и затражио објашњење једне речи. За митрополита Иринеја је то био живи пример чињенице да свако ко се искрено бави богословљем пре или касније прибегава Јустиновим текстовима и у њима тражи храну и поуку.

Говорећи о значају зборника, истакао је да његове странице обухватају ширину и дубину Јустиновог богословља у коме се јасно види преданост мисији Цркве Христове. Подсетио је и на рани спис аве Јустина о религији и философији код Достојевског, који је писао као петнаестогодишњи младић. Тај текст, по речима митрополита Иринеја, делује као да је писан данас, јер Јустин и у најранијим радовима показује дар да препозна духовне потребе времена и да понуди лек који се налази у Христу. То је оно што богословље чини пророчким, независно од времена у ком се пише.

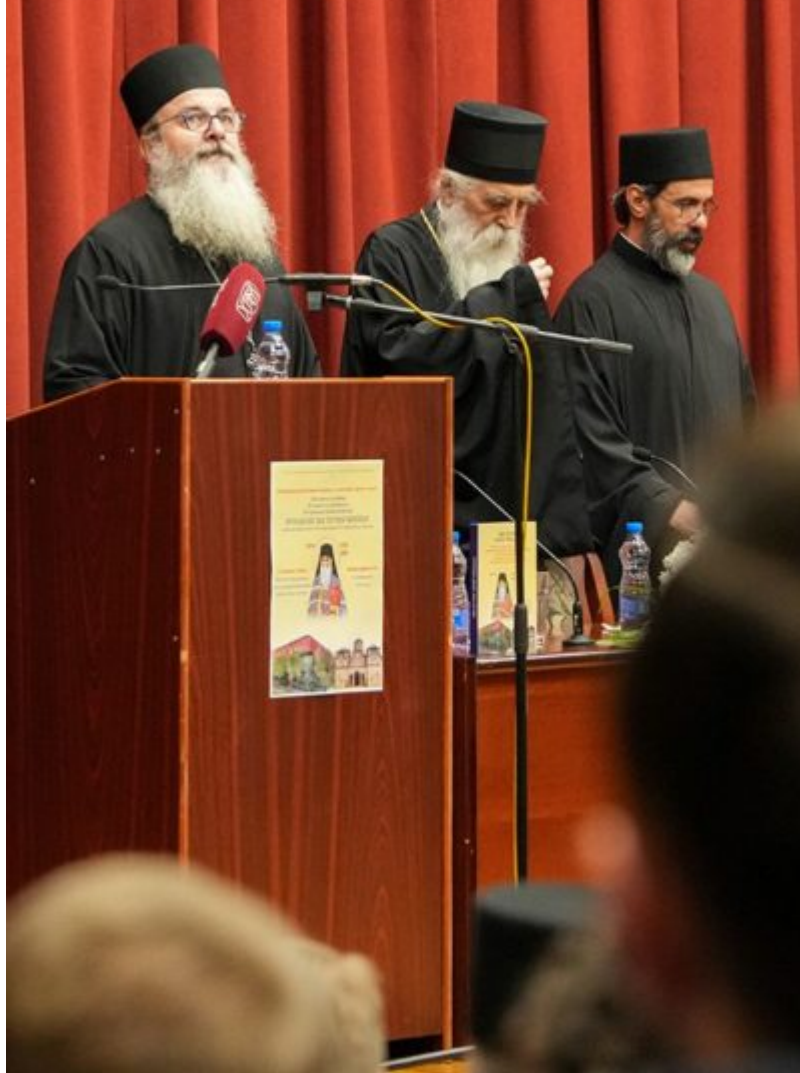
Митрополит је затим поделио и једно лично сећање, старо пола века, из манастира Ћелије. Када су чланови Светог Архијерејског Синода дошли по савет код аве Јустина, он их је дочекао у старој раси, смирен и учтив, и учинио велику метанију пред њима. Ава Јустин се према свакоме односио са поштовањем, било да је у питању обичан човек или академик. Такво смирење и таква мудрост, додао је, могу се видети само код истинских богослова.

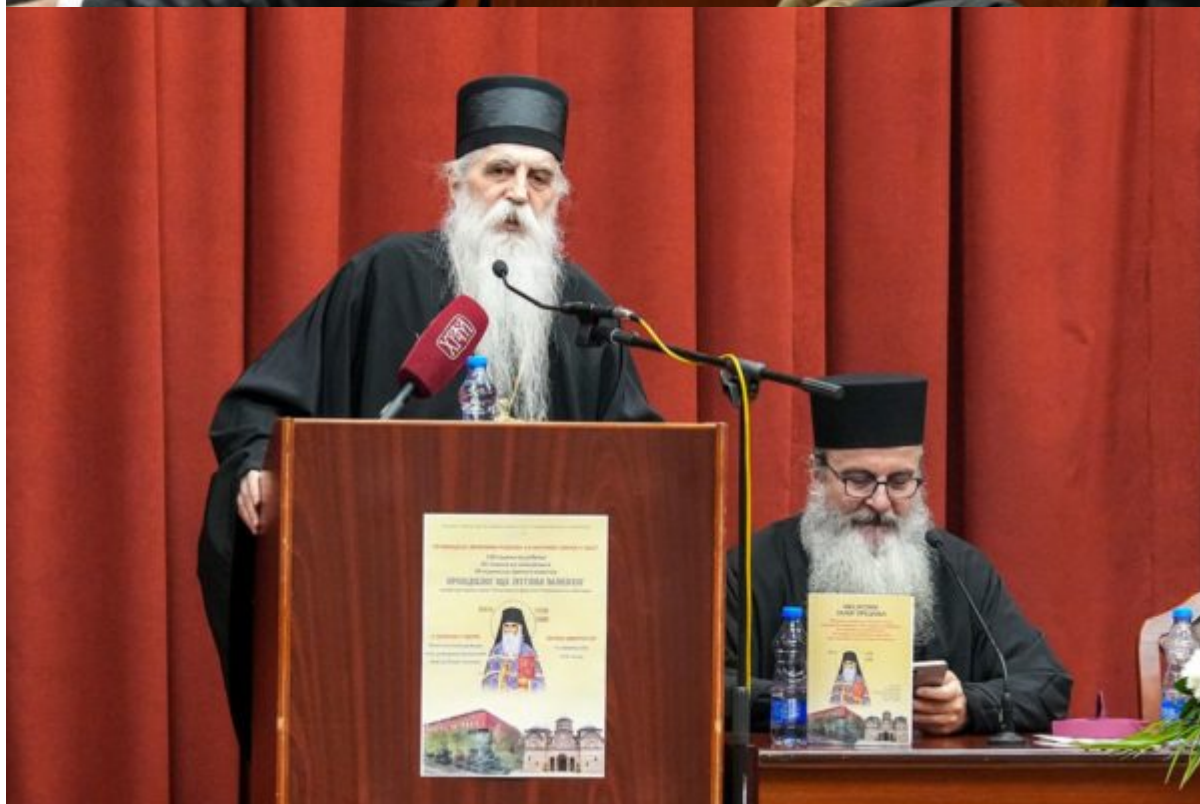

У завршној поруци, митрополит Иринеј је упутио позив студентима и младим теолозима да остану верни духу својих учитеља, посебно оцу Јустину који је „живом књигом Духа“ посведочио Христову истину. Подсетио је на тропар

ом излио
ења којој

ЗАЛОГ ПРЕДАЊА

Зборник радова са научног скупа
одржаног поводом 130 година од рођења,
45 година од упокојења и
10 година од преноса моштију
Преподобног оца Јустина Ђелијског

spc.rs